

**INVENTARI DELS ARXIUS SAGRAMENTALS DEL
PENEDÈS (COMARQUES DE L'ALT PENEDÈS, BAIX
PENEDÈS I GARRAF), SEGLES XVII-XIX.**

Àngels Torrents
Miquel Valls
Jordi Bayona

191

**INVENTARI DELS ARXIUS SAGRAMENTALS DEL
PENEDÈS (COMARQUES DE L'ALT PENEDÈS, BAIX
PENEDÈS I GARRAF), SEGLES XVII-XIX.**

Angels Torrents
Miquel Valls
Jordi Bayona

191

L'article es publicarà en una Miscel·lània de l'Institut d'Estudis
Penedesencs

Centre d'Estudis Demogràfics

2001

Resum.- Aquest article presenta l'inventariat de la totalitat dels arxius sacramentals de l'Alt Penedès, Baix Penedès i Garraf, acabant així la feina iniciada per Jordi Vidal i Pla, publicada el 1987. El nostre treball està adreçat a totes les persones interessades en conèixer el comportament de la població històrica del Penedès entre 1563 i 1900, quan els registres sacramentals de les parròquies penedesenques són la font insustituible per aquesta classe de treballs. Una extensa bibliografia pretén servir d'ajuda a qui s'endinsi per aquests verals.

Paraules clau.- Inventari, arxius sacramentals, Penedès, població històrica

Resumen.- Este artículo presenta los inventarios de todos los archivos sacramentales existentes de las parroquias de las comarcas catalanas de l'Alt Penedès, Baix Penedès i Garraf. Este artículo termina el trabajo empezado por Jordi Vidal Pla en 1987. Con este inventario queremos contribuir a mejorar el conocimiento de la población de estas comarcas, ya que para estudiar el comportamiento de la población que vivió en el Penedès entre 1563 i 1900, los registros sacramentales son la única fuente de información completa disponible. En el artículo se incluye una extensa bibliografía que puede ser utilizada para futuras investigaciones en este campo.

Palabras clave.- Inventario, archivos sacramentales, Penedès, población histórica.

Abstract.- This paper presents the complete inventory of the sacramental archives corresponding to the counties of the Alt Penedès, Baix Penedès and Garraf. This new paper finishes the work began by Jordi Vidal Pla in 1987. Our goal is to contribute to the understanding of the behaviour of the population who lived in the Penedès between 1563 and 1900. For these years the sacramental registers are the sole and unique sources of information for this kind of research. We enclose an extended bibliography which may serve as a tool for further research in this field.

Key words.- Inventory, sacramental archives, Penedès, historic population.

Résumé: Cet article présente l'inventaire de toutes les archives existantes de sacrements des paroisses des comarcas catalanes de l'Alt Penedés, Baix Penedès i Garraf. Cet article termine le travail débuté par Jordi Vidal Pla en 1987. A l'aide de cet inventaire nous souhaitons contribuer à améliorer la connaissance de la population de ces comarcas. Pour étudier le comportement de la population qui a vécu dans le Penedès entre 1563 et 1900, les registres de sacrements sont l'unique source de données complète disponible. Dans cet article, apparaît une large bibliographie pouvant être utilisée pour de futures recherches dans ce domaine.

Mots clés : Inventaire, archives de sacrements, Penedès, population historique.

ÍNDEX

1.- Introducció.....	1
2.- Metodologia.....	3
3.- Grans estudis basats en fonts sagamentals	4
4.- Els inventaris parroquials antics i moderns	6
5.- Les parròquies penedesenques.....	6
6.- Població i parròquies del penedès en els anys censals de 1787 i 1860.....	12
6.1.- La població penedesenca segons el cens de 1787.	12
6.2.- La població penedesenca segons el cens de 1860.....	13
7.- Epíleg	14
8.- Bibliografia.....	15
8.1.- Obres Generals sobre història de la població o demografia històrica.....	15
8.2.- Publicacions de temàtica general penedesenca relacionades amb els arxius sagamentals.....	18
8.3.- Publicacions relacionades amb les parròquies penedesenques, per comarques i parròquies.....	19
8.3.1.- Alt Penedès.....	19
8.3.2.- Baix Penedès	22
8.3.3.- Garraf	23

ÍNDEX DE QUADRES

Quadre 1.- Parròquies existents a principis del segle XX.....	7
Quadre 2.- Grandària de la població i localització dels arxius parroquials	8
Quadre 3.- Localització dels arxius parroquials penedesencs.....	9
Quadre 4.- Arxius amb informació sagamental	10
Quadre 5.- Arxius parroquials desapareguts.	11

ÍNDEX DE MAPES

Mapa 1.- Localització dels arxius parroquials penedesencs.....	9
--	---

INVENTARI DELS ARXIUS SAGRAMENTALS DEL PENEDÈS
(COMARQUES DE L'ALT PENEDÈS, BAIX PENEDÈS I GARRAF), SEGLES
XVII-XIX.¹

“La parròquia com a institució i demarcació territorial tingué en el món medieval i modern una importància comparable a la d'altres institucions com els castells i els municipis. Aquest paper protagonista anirà decaient a partir del segle XIX, fonamentalment arran dels processos desamortitzadors; la parròquia a més, en els segles pre-industrials era un element comú a la totalitat de la població..... La parròquia actuà en vessants tan diferenciades com són la caritat, els registres pre-estadístics o el manteniment de l'ordre públic... La parròquia fou el centre de l'organització social de la comunitat i també jugà un paper fonamental en l'àmbit econòmic. Era una institució que generava rendes i sobretot rebia rendes. Els elements d'aquesta recaptació no eren només les activitats litúrgiques sinó també la derivada de l'actuació de la parròquia com a propietària de terres, com a censalista o com a receptora de drets d'origen feudal. En aquest sentit, el paper jugat per les grans parròquies és fonamental per intentar entendre l'organització econòmica de la comunitat parroquial.”

Jordi Vidal i Pla (1987: 212-122)

1. Introducció.

L'Església Catòlica reglamentarà i farà obligatori el registre sagamental durant la 24ena sessió del Concili de Trento (1545-1563) el dia 11 de novembre de 1563. La nova normativa tridentina arribarà a Catalunya via el Concili de Tarragona (1564-1566). La difusió completa la imposarà el Ritual Romà del papa Pau V, el 17 de juny del 1614, fet que comportarà l'obligació d'enregistrar els baptismes, matrimonis i sepultures, així com les confirmacions i l'status animarum (registre de l'obligació de confesar i combregar almenys una vegada a l'any per Pasqua florida), també anomenada comunió pasqual. Seguint la normativa del Concili de Trento totes les parròquies varen iniciar el seu propi registre sagamental, on eren inscrites totes les persones que rebien algun

¹ Aquest article s'inscriu dintre del projecte Población y migraciones en Cataluña. Estudio territorial, histórico y prospectivo (BSO2000-0477), dirigit per la Dra. A. Cabré i del que en formen part Àngels

sagrament i per tant es poden extreure dades de població tant nominatives com agregades.

Seguint el treball realitzat per Jordi Vidal i Pla², ens decidírem acabar i publicar l'inventari de les fonts sagamentals de totes les parròquies penedesenques abans del segle XX³. Aquests registres constitueixen la font més important per explorar el comportament demogràfic dels penedesencs que van viure i morir en aquests segles. Més endavant el buidatge sistemàtic d'aquests registres, principalment d'aquelles parròquies amb els arxius complets des de principis del segle XVII, contribuiran a augmentar el nostres coneixements sobre l'evolució i el comportament de la població històrica penedesenca i catalana⁴.

El valor historiogràfic d'aquests registres és cada dia més palès. Dos investigadors francesos L. Henry (1953) i P. Goubert (1954) ja varen remarcar la seva gran vàlua a mitjan segle XX, inventant tècniques pel buidadge (M. Fleury i L. Henry, 1956 i 1965) i posteriors anàlisis dels registres sagamentals (L. Henry, 1967 i 1983). A Catalunya els historiadors J. Nadal i E. Giralt varen publicar en el llunyà 1960 “La population Catalanne, de 1553 al 1717” i quaranta anys després ha vist la llum la traducció catalana. P. Vilar va publicar el 1964 “Catalunya dins l’Espanya moderna” una gran obra en quatre volums, que aportà multitud d’idees i dades sobre la població històrica del Principat, servint de guia per a totes les numeroses publicacions que l’han seguit.

Els nostres objectius són a curt plaç:

- Posar de relleu que la majoria de fonts s’han conservat i contenen informacions valuosíssimes.
- Indicar on s’han generat dites fonts, mitjançant un mapa explicatiu, així com la seva localització actual.
- Assenyalar les dates concretes de principi i fi de cadascun dels registres, i si existeixen alguns buits o pèrdues per qualsevol causa.
- Explicitar les parròquies amb els registres complets des del segle XVII.

Torrents i Miquel Valls.

² Publicat el 1987.

³ L’inventari dels arxius sagamentals penedesencs forma part del projecte d’inventariat que estem realitzant de totes les parròquies de Catalunya abans del segle XX i que es troba gairebé finalitzat.

⁴ Volem donar les gràcies a tots els autors de les publicacions i a totes aquelles persones que ens han ajudat a fer possible aquest inventari.

- Palesar la pèrdua dels registres, cremats en temps de guerra, per desidia o simplement extraviats, en aquest últim supòsit per tractar de recuperar-los.

A mig plaç: donar a conèixer l'existència d'aquest tipus de documentació a les persones interessades per tal de facilitar la realització d'estudis sectorials penedesencs o més concrets sobre diverses parròquies. A més llarg plaç, aplegant molts treballs previs, realitzar un estudi síntesi sobre la totalitat de la població històrica penedesenca.

Alguns investigadors/es ja han utilitzat aquesta documentació, traduïda en tesis doctorals com les de Francisco Muñoz Pradas (1990), Miquel Angel Martínez Rodríguez (1987), Miquel-Àngel Àlvarez Galera (1992) o Àngels Torrents Rosés (1993). També cal destacar els treballs de Josep Iglésies, Antoni Massanell i Esclassans, Jordi Vidal o Salvador Caralt entre d'altres. Per tant, el Penedès no està orfe d'aquests estudis, però hem trobat que per assentar unes bones bases, s'ha de començar pels fonaments i aquests, són els inventaris dels registres sagamentals.

2. Metodologia

En primer lloc s'ha confeccionat un mapa de la comarca del Penedès amb totes les parròquies, existents abans del segle XX. Distingint aquelles parròquies que han conservat els registres sagamentals, de la resta de parròquies amb la documentació cremada o desapareguda en el 1936 o en dates anteriors. (Vegis Mapa).

En segon lloc, s'han realitzat inventaris de la documentació parroquial anterior al segle XX, ja que no es pot treballar oficialment amb fonts nominatives de menys de cent anys d'antiguitat. Hem recollit la informació aportada per inventaris publicats, els reunits en els arxius dels bisbats catalans, i finalment hem visitat les parròquies no inventariades en els reculls esmentats, on hem gaudit de facilitats de tota mena.

En tercer lloc, s'ha aplegat en una fitxa per cada parròquia, tota la informació recollida, incluint-hi la població dels censos de 1717, 1787 i 1860⁵.

En quart lloc, s'ha recollit una extensa bibliografia penedesenca realitzada amb dades dels arxius sagamentals per tal de facilitar la tasca dels investigadors interessats.

⁵ A Catalunya no tenim recomptes poblacionals generals entre 1553 i 1717. Només es coneix un cens general per a Catalunya de 1626 i únicament s'ha trobat pel Bisbat de Vic.

3. Grans estudis basats en fonts sagamentals

A partir mitjan segle XX s'ha desenvolupat una nova disciplina, la demografia històrica, que ha aportat innovacions metodològiques rellevants en el camp de les ciències socials.

Citarem tres aportacions⁶ que marcaren fites molt importants en el desenvolupament d'aquesta disciplina.

1.- La reconstrucció de famílies, ideada pels investigadors francesos Louis Henry⁷ i Michel Fleury en els anys 1950's, va tenir una gran acceptació en el món acadèmic europeu i es considera el punt de partida de la demografia històrica. Louis Henry era demògraf amb una base matemàtica molt notable, i el seu interès científic era conèixer quan les dones franceses varen començar a controlar la seva fecunditat. Per arribar a assolir el seu objectiu va pensar que la clau estava en els registres nominatius de baptismes, matrimonis i defuncions que custodiaven la majoria de parròquies europees. L. Henry a partir d'aquestes dades va reconstruir les famílies de la parròquia de Crulai en unes fitxes de la seva invenció, pensades no solament per a la recollida d'informació sinò també per fer-ne anàlisis posteriors que mostrarien el comportament demogràfic de les famílies reconstruïdes. És a dir, en integrar en una fitxa de família, basada en la partida de matrimoni, diverses informacions de tots els membres d'una família s'aconsegueix reflexar l'experiència reproductiva d'una parella casada. A partir d'aquí és relativament fàcil reconstruir taxes específiques de fecunditat per edats al matrimoni i duració del mateix, estimar l'interval protogenèsic i els intervals intergenèsics, així com estimar taxes diverses entre elles les de mortalitat infantil i juvenil. També es poden realitzar genealogies familiars seguint la línia d'hereus o de les diverses branques de parentiu, estudiar les transmissions patrimonials i les xarxes familiars creuant la informació procedent de padrons. Aquesta metodologia va tenir un gran èxit a tot Europa, però singularment a França on gràcies a les anomenades *monographies du village*, les reconstruccions de famílies són ara molt nombroses i gràcies a elles han arribat a tenir un molt bon coneixement de la història de la població francesa. Catalunya també té una primerenca reconstrucció de famílies amb els registres sagamentals de la parròquia de Sant Joan de Palamós pels historiadors J. Nadal i A. Saez (1972 i 1992). El Grup de Cambridge també té la seva publicació (1997) basada en la reconstrucció de

⁶ Per a més informació sobre el tema, vegis D. Reher (2000).

⁷ L'obra més coneguda és *La population de Crulai, paroisse normande: étude historique* de E. Gautier & L. Henry.

famílies de 26 parròquies angleses, amb uns resultats molt acurats. Així mateix la reconstrucció de la població del Quebec (1976 i 1979) està basada en el mètode de reconstrucció de famílies. Actualment s'està treballant en un projecte internacional en el Japó anomenat EurAsian Project, un altre a Xina destinat a reconstruir la genealogia de la dinastia dels Qing i un darrer a Aranjuez en la Comunitat Autònoma de Madrid.

2.-Les sèries temporals i la reconstrucció de la població.

Existeix una llarga tradició d'utilitzar les sèries de baptismes assimilats a naixements, els matrimonis i els enterraments assimilats a les defuncions com indicadors aproximats de l'evolució de la grandària de la població. A més quan es pot comptar amb recomptes fiables de població es poden establir taxes. J. Nadal (1984 i 1988) utilitzà aquest mètode en la primera aproximació explicativa del creixement demogràfic espanyol entre els segles XVI i XIX.

L'escola anglosaxona amb les sèries temporals d'unes quatrecentes parròquies angleses i l'aplicació de dues tècniques complementàries la *inverse projection* i la *back projection*, plasmà en una obra importantíssima *The Population History of England, 1541-1871* de A.E. Wrigley i R. Schofield (1981) que marcà una fita pels grans resultats obtinguts referents al comportament i evolució de la població històrica anglesa. La seva influència fou i és grandíssima en tots els historiadors de la població mundial.

3.- Sistema de classificació de les llars familiars.

Peter Laslett un historiador cofundador del Cambridge Group for the History of Population and Social Structure ideà un sistema de classificació de les llars familiars a partir de la informació aportada pels padrons i les llibretes de comunió pasqual (*liber status animarum*). El sistema de classificació de Laslett i Hammel (Laslett, 1972; Hammel i Laslett, 1974) es basa en el parentiu dintre de les llars. Aquest esquema de classificació va donar lloc al naixement de la història de la família. La col.laboració entre un historiador P. Laslett molt interessat en la història social i Eugene Hammel un antropòleg interessat pel tema familiar constituí, a pesar de les crítiques, un gran èxit que ha influït en totes les generacions posteriors d'investigadors familiars.

4. Els inventaris parroquials antics i moderns

Fins al moment no existeix un inventari exhaustiu de tots els arxius parroquials de Catalunya, que seria la base on suportar diferents projectes de recerca. Però, si que existeixen inventaris parcials de diversos espais geogràfics. L'inventari realitzat per l'Arxiu Diocesà de Barcelona (1980 i 2001) sota la direcció de J. Martí Bonet; a les comarques de Girona trobem els treballs de J. Busquets & J. Nadal Farreras, (1975), el de Josep M. Marquès i el d'A. Mayans (1987) referent a la Garrotxa. Finalment els inventaris de la diòcesi de Tarragona realitzats per R. Salvador & J. Massaguès (1990). S'han trobat en diverses diòcesis catalanes descripcions de les possessions parroquials, entre elles els arxius, ben explicitades en algunes Visites Pastorals, en inventaris “post mortem” dels rectors, com també en catàlegs d'arxivers dels segles XVIII, XIX i XX. L'observació acurada d'aquestes publicacions palesa la immensa potencialitat quant a la recerca basada en el contingut dels arxius parroquials.

5. Les parròquies penedesenques

El paisatge del Penedès està molt humanitzat, la població des de fa segles està molt repartida pel territori en viles, pobles i llogarrets d'escassa dimensió poblacional i en multitud de masies esquitxades per les tres comarques.

El Penedès a principis del segle XX tenia 67 parròquies de les quals el 67% (45) estaven localitzades a l'Alt Penedès, 22,5% (15) al Baix Penedès i el 10,5% (7) al Garraf. La majoria de les parròquies penedesenques (77.5%) pertanyen a la diòcesi de Barcelona, la resta (22.5%) corresponen al Bisbat de Tarragona.

Del total dels arxius parroquials penedesencs un 36% (24 parròquies) van ser cremats durant la guerra civil i s'ha perdut tota la informació abans de 1918⁸ (vegis quadre resum). El major número d'arxius cremats corresponen a l'Alt Penedès, però degut a l'escàs nombre de parròquies del Garraf els arxius desapareguts d'aquesta comarca gairebé són la meitat (43%).

⁸ A partir de 1918 fou obligatori enviar al Bisbat corresponent una còpia de totes les partides sagamentals.

Quadre 1. Parròquies existents a principis del segle XX.

Parròquies de la Comarca del Alt Penedès

Parròquia	Titular	Primera menció
Avinyonet del Penedès	Sant Pere	Esmentada al 992 i parroquial el 1158
Bleda, La	Santa Maria	Esmentada el segle XII
Cabanyes, Les	Sant Valentí	Esmentada el 1056 i parroquial el 1637
Castellet	Sant Pere	Esmentada el 1106
Castellet	Sant Marçal	Documentada des de 1148
Castellví de la Marca	Sant Sadurní	Erigida el 1101
Foix	Santa Maria	Consagrada el 1319
Font-Rubí	Sant Pere i Sant Fèlix	Esmentada el 1097
Gelida	Sant Pere	Esmentada el 963
Gornal, La	Sant Pere	Esmentada el 1279
Granada del Penedès, La	Sant Cristòfol	Documentada en el segle XII
Guardiola de Font-rubí	Santa Maria de Bellver	Consagrada el 1152
Gunyoles, Les	Sant Salvador	Documentada el 1283
Lavern	Sant Pere	Documentada el 1053
Torrelavit	Santa Maria de Lavit	Consagrada el 1141
Moja	Sant Jaume	Esmentada el 981
Monistrol d'Anoia	Santa Maria	Esmentada el 986
Olesa de Bonesvalls	Sant Joan	Esmentada el 1183
Ordal	Sant Esteve	Documentada el 1863
Pacs del Penedès	Sant Genís	Esmentada el 991
Pla del Penedès, El	Santa Magdalena	Bastida el 1798
Pontons	Santa Magdalena	Segles XI - XII
Puigdàlber	Sant Andreu	Existent el 1280
Sant Cugat Sesgarrigues	Sant Cugat	Esmentada el 1075
Sant Joan de Mediona	Sant Joan	Documentada el 1299
Sant Llorenç d'Hortons	Sant Llorenç	Segles XI - XII
Sant Martí Sarroca	Sant Martí	Bastida el segle XII
Sant Miquel d'Olèrdola	Sant Miquel	Esmentada el 1023
Sant Pau d'Ordal	Sant Pau	Existen el 1054
Sant Pere de Riudebitlles	Sant Pere	Esmentada el 917
Sant Pere Molanta	Sant Pere	Existen el 991
Sant Quintí de Mediona	Sant Quintí	Esmentada el 962
Sant Sadurní d'Anoia	Sant Sadurní	Consagrada el 1101
Sant Sebastià dels Gorgs	Sant Sebastià	Esdevingué parròquia el 1851
Santa Fe del Penedès	Santa Fe	Existen el 1142
Santa Margarida i els Monjos	Santa Margarida	Esmentada el segle X
Santa Maria de Bellver	Santa Maria	Documentada el 1305
Santa Maria de Mediona	Santa Maria (i Sant Pere Sacarrera)	Bastida el segle XII
Subirats	Sant Pere	Esmentada el 1163
Torrelavit	Sant Marçal de Terrassola	Esmentada el segle IX
Torrelles de Foix	Sant Genís	Erigida a mitjans de segle XVIII
Vallformosa	Santa Maria	Esmentada el 977
Vilafranca del Penedès	Santa Maria	Documentada el 1188
Vilafranca del Penedès	Santíssima Trinitat	Existen el 1272
Vilobi del Penedès	Santa Maria	Esmentada el 1322

Parròquies de la Comarca del Baix Penedès

Parròquia	Titular	Primera menció
Albiniana	Sant Bartomeu	Esmentada el 1040
Arboç, L	Sant Julià	Documentada el 1136
Banyeres del Penedès	Santa Eulàlia	Documentada el 1054
Bellvei	Santa Maria	Esmentada el 1447
Bisbal del Penedès, La	Santa Maria	Segle XI
Bonastre	Santa Magdalena	Documentada des de 1270
Calafell	Santa Creu i Sant Pere	Existen el 1189
Cunit	Sant Cristòfol	Documentada des de 1279
Juncosa de Montmell, La	Sant Miquel i Mare de Déu del Remei	Consagrada el 1598
Llorenç del Penedès	Sant Llorenç	Existen el 1309
Marmellar	Sant Miquel	Esmentada el 1023
Masllorenç	Sant Ramon	Reformada el 1854
Sant Jaume dels Domenys	Sant Jaume	Esmentada el 1279
Santa Oliva	Santa Maria	Esmentada el 1098
Vendrell, El	Sant Salvador	Existen el 1054

Parròquies de la Comarca del Garraf

Parròquia	Titular	Primera menció
Canyelles	Santa Magdalena	Documentada des del segle XIV
Cubelles	Santa Maria	Documentada el segle XIII
Olivella i Jafre	Sant Pere i Sant Fèlix	Esmentada el segle X
Sant Pere de Ribes	Sant Pere	Esmentat el segle XI
Sitges	Sant Bartomeu i Santa Tecla	Documentada el 1135
Vilanova i la Geltrú	Santa Maria de la Geltrú	Segle XVIII
Vilanova i la Geltrú	Sant Antoni Abat	Erigida el 1363

Font : CED i elaboració pròpria

Quadre 2. Grandària de la població i localització dels arxius parroquials.

Parròquies de la Comarca del Alt Penedès

Parròquia	Municipi	Pob	1717	Pop 1787	Pop 1860	Localització
Avinyonet del Penedès	Avinyonet del Penedès	125	313	1286		Arxiu parroquial
Bleda, La	Sant Martí Sarroca	25	69	* *		Arxiu parroquial Sant Martí Sarroca
Cabanyes, Les	Cabanyes,Les	51	110	360		Arxiu parroquial
Castellet-Sant Pere	Castellet i la Gornal	394	910	1465		Cremat
Castellet-Sant Marçal	Castellet i la Gornal	- -	- -	- -		Cremat
Castellví de la Marca	Castellví de la Marca	131	412	1057		Cremat
Foix	Torrelles de Foix	- -	- -	- -		Cremat
Font-Rubí	Font-Rubí	163	87	1400		Cremat
Gelida	Gelida	360	306	1823		Arxiu parroquial
Gornal, La	Castellet i la Gornal	- -	- -	- -		Arxiu parroquial
Granada del Penedès, La	Granada del Penedès,La	193	392	921		Cremat
Guardiola de Font-rubí	Font-Rubí	- -	- -	- -		Cremat
Gunyoles, Les	Avinyonet del Penedès	100	253	* *		Arxiu parroquial d'Avinyonet
Lavern (1)	Subirats	164	263	* *		Arxiu parroquial de Sant Pau d'Ordal
Santa Maria de Lavit	Torreblaví	* *	223	678		Cremat
Moja	Olèrdola	71	93	* *		Cremat
Monistrol d'Anoia	Sant Sadurní d'Anoia	53	46	* *		Arxiu parroquial
Olesa de Bonesvalls	Olesa de Bonesvalls	122	234	721		Arxiu parroquial
Ordal	Subirats	- -	- -	- -		Arxiu parroquial de Sant Pau d'Ordal
Pacs del Penedès	Pacs del Penedès	110	116	283		Arxiu parroquial
Pla del Penedès, El	Pla del Penedès,El	177	345	1120		Cremat
Pontons	Pontons	235	294	534		Arxiu parroquial
Puigdàlber	Puigdàlber	43	93	323		Arxiu parroquial
Sant Cugat Sesgarrigues	Sant Cugat Sesgarrigues	196	342	666		Arxiu parroquial
Sant Joan de Mediona	Mediona	* *	* *	1373		Arxiu Diocesà de Barcelona
Sant Llorenç d'Hortons	Sant Llorenç d'Hortons	136	223	1111		Arxiu parroquial
Sant Martí Sarroca	Sant Martí Sarroca	448	874	1821		Arxiu parroquial
Sant Miquel d'Olèrdola	Olèrdola	95	107	1193		Cremat
Sant Pau d'Ordal	Subirats	68	188	* *		Arxiu parroquial de Sant Pau d'Ordal
Sant Pere de Riudebitlles	Sant Pere de Riudebitlles	164	890	2006		Arxiu parroquial
Sant Pere Molanta	Olèrdola	29	50	* *		Cremat
Sant Quintí de Mediona	Sant Quintí de Mediona	181	219	2297		Arxiu Diocesà de Barcelona
Sant Sadurní d'Anoia	Sant Sadurní d'Anoia	430	1019	2801		Arxiu parroquial
Sant Sebastià dels Gorgs	Sant Cugat Sesgarrigues	- -	- -	- -		Cremat
Santa Fe del Penedès	Santa Fe del Penedès	66	87	272		Cremat
Santa Margarida i els Monjos	Santa Margarida i els Monjos	187	386	995		Arxiu parroquial
Santa Maria de Bellver	Font-Rubí	* *	295	* *		Cremat
Santa Maria de Mediona (2)	Mediona	471	314	* *		Arxiu Diocesà de Barcelona
Subirats	Subirats	179	250	2451		Cremat
Terrassola	Torreblaví	102	304	567		Cremat
Torrelles de Foix	Torrelles de Foix	476	601	1469		Cremat
Vallfornosa	Vilobi del Penedès	* *	233	* *		Arxiu parroquial
Vilafranca del P. -Sta. Maria	Vilafranca del Penedès	1894	3673	6244		Arxiu parroquial
Vilafranca del P. -Trinitat	Vilafranca del Penedès	- -	- -	- -		Arxiu parroquial
Vilobi del Penedès	Vilobi del Penedès	* *	197	839		Arxiu parroquial

Parròquies de la Comarca del Baix Penedès

Parròquia	Municipi	Pob	1717	Pop 1787	Pop 1860	Localització
Albinyana	Albinyana	272	192	1136		Cremat
Arboç, L'	Arboç, L	452	1182	1545		Cremat
Banyeres del Penedès	Banyeres del Penedès	108	328	640		Arxiu parroquial
Bellvei	Bellvei	100	344	903		Arxiu parroquial
Bisbal del Penedès, La (3)	Bisbal del Penedès, La	363	814	1474		Arxiu parroquial
Bonastre	Bonastre	174	457	918		Arxiu Històric Diocesà de Tarragona
Calafell (4)	Calafell	138	523	865		Arx. parr. de St Salvador del Vendrell
Cunit	Cunit	116	150	217		Cremat
Juncosa de Montmelí, La (5)	Montmelí, El	116	132	753		Arxiu Històric Diocesà de Tarragona
Llorenç	Llorenç del Penedès	111	210	531		Arxiu parroquial
Marmellar	Montmelí, El	65	59	* *		Arx. parr. de Sta Maria de la Bisbal del Penedès
Masllorenç	Masllorenç	44	313	922		Arxiu parroquial
Sant Jaume dels Domenys (6)	Sant Jaume dels Domenys	110	280	1139		Arxiu parroquial
Santa Oliva	Santa Oliva	111	308	587		Arxiu parroquial
Vendrell, El	Vendrell, El	570	2500	5053		Arxiu parroquial

Parròquies de la Comarca del Garraf

Parròquia	Municipi	Pob	1717	Pop 1787	Pop 1860	Localització
Canyelles	Canyelles	212	271	614		Cremat
Cubelles (7)	Cubelles	440	692	870		Arxiu Diocesà de Barcelona
Olivella i Jafre	Olivella	155	252	485		Cremat
Sant Pere de Ribes	Sant Pere de Ribes	907	2063	2217		Cremat
Sitges	Sitges	1606	3495	3607		Arxiu parroquial
Vilanova i la Geltrú	Vilanova i la Geltrú	1171	6161	12227		Arxiu parroquial
Vilanova-Sant Antoni	Vilanova i la Geltrú	- -	- -	- -		Arxiu parroquial

(- -) La població està al municipi al qual correspon aquesta parròquia

(* *) No es coneix la població

(1) Inclou la població de Gorner.

(2) Inclou la població de Agudallons, Orpinell i Bolct.

(3) La població de 1787 inclou La Quadra d'Ortigós

(4) La població de 1787 inclou Segur de Calafell.

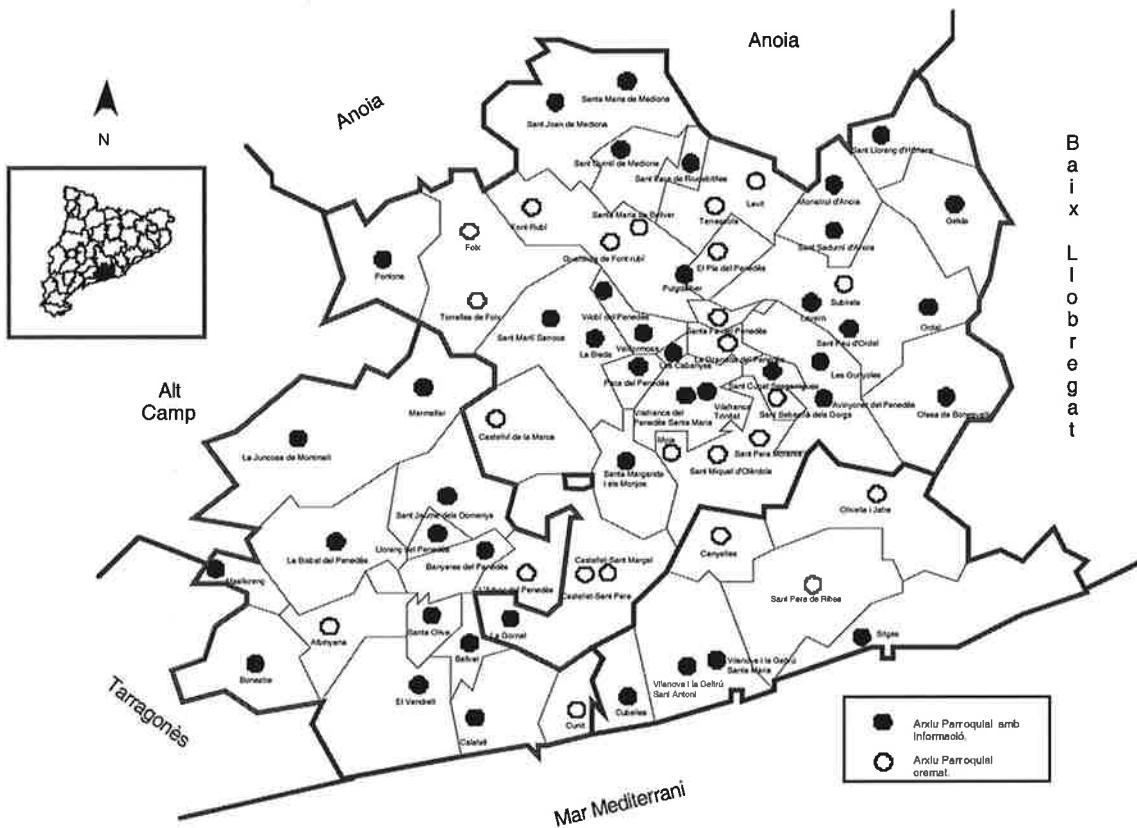
(5) La població de 1717 i 1787 inclou Aiguaviva. L'any 1860 és assimilada a La Juncosa

(6) La població de 1717 inclou El Papiolet. La població de 1787 inclou El Papiolet i La Torregassa.

(7) La població de 1717 inclou Gallifa. La població de 1787 inclou Gallifa i Rocacrespa

*Font : CED i elaboració pròpria

Mapa 1. Localització dels arxius parroquials penedesencs.

Quadre 3. Localització dels arxius parroquials penedesencs.

El Penedès

	Nombre	Percentatge
Parròquies amb informació	43	64,18
Parròquies desaparegudes	24	35,82
Total parròquies	67	100,00

Alt Penedès

	Nombre	Percentatge
Parròquies amb informació	27	60,00
Parròquies desaparegudes	18	40,00
Total parròquies	45	100,00

Baix Penedès

	Nombre	Percentatge
Parròquies amb informació	12	80,00
Parròquies desaparegudes	3	20,00
Total parròquies	15	100,00

Garraf

	Nombre	Percentatge
Parròquies amb informació	4	57,14
Parròquies desaparegudes	3	42,86
Total parròquies	7	100,00

*Font CED i eleboració pròpia

Quadre 4. Arxius amb informació sagamental.

Parròquies de la Comarca del Alt Penedès

Parròquia	Baptismes	Matrimonis	Sepultures	Confirmacions	Capitols Matrimonials
Avinyonet del Penedès	1596-1900	1572; 1859-1900	1500; 1859-1900	1866-1900	
Bleda, La (1)	1689-1858	1668-1766; 1769-1842	1665-1849	1777-1818	
Cabanyes, Les				1866-1900	
Gelida	1563-1900	1570-1900	1515, 1566-1900	1866-1900	
Gornal, La	1561-1639; 1641-1650; 1697-1802; 1826-1900	1772-1900	1685-1900	1867-1900	
Gunyoles, Les	1883-1900				
Lavern	1859-1900	1859-1900	1859-1900	1866-1900	
Monistrol d'Anoia	1633-1900	1633-1900	1633-1900	1778-1866	1633-1888
Olesa de Bonesvalls	1593-1900	1603-1900	1561-1900	1734-1900	
Ordal				1866-1900	
Pacs del Penedès	1581-1900	1603-1900	1589-1900		1562-1629; S. XVII-XVIII
Pontons	1582-1601, 1620-1672	1582-1601, 1607-1703	1582-1601		S. XVII-XVIII
Puigdàlber	1560-1900	1600-1682; 1774-1900	1560-1900		
Sant Cugat Sesgarrigues	1564-1900	1566-1607; 1811-1900	1664-1900		
Sant Joan de Mediona	1844-1900	1844-1900	1844-1900		S. XIX
Sant Llorenç d'Hortons	1560-1900	1573-1900	1512-1544; 1547-1900	1772-1859; 1866-1900	1600-1671
Sant Martí Sarroca	1586-1641; 1701-1900	1601-1626; 1661-1712; 1785-1900	1400-1680; 1739-1777; 1811-1900		1413; 1670-1679; 1681-1689; 1847-1848; 1851-1853; 1860-1898
Sant Pau d'Ordal	1853-1895	1853-1858	1553-1858		
Sant Pere de Riudebitlles	1547-1567; 1608-1900	1608-1900	1614-1900	1718-1739; 1866-1900 (2)	1400-1783
Sant Quintí de Mediona	1641-1900	1641-1900	1641-1900	1718-1739; 1866-1900 (3)	
Sant Sadurní d'Anoia	1567-1900	1567-1900	1566-1900	1600-1728	1387-1900
Santa Margarida i els Monjos	1617-1900	1627-1900	1615-1900		
Santa Maria de Mediona	1567-1900	1575-1900	1451, 1550-1900	1786-1900	
Vallfornosa	1650-1900	1650-1900	1650-1900	1650-1900	
Vilafranca del P. - Santa Mari	1605-1900	1606-1626; 1655-1900	1616-1900	1723-1900	
Vilafranca del P. - Trinitat	1868-1900	1884-1900	1868-1900		
Vilobí del Penedès	1595-1900	1650-1900	1575-1627; 1650-1702; 1792-1900		

Parròquies de la Comarca del Baix Penedès

Parròquia	Baptismes	Matrimonis	Sepultures	Confirmacions	Capitols Matrimonials
Banyeres del Penedès	1604-1706, 1712-1900	1658-1897	1624-1748, 1774-1889	1867-1900	
Bellvei (4)	1561-1639; 1697-1802	1772-1858	1598-1642; 1685-1853		
Bisbal del Penedès, La	1614-1900	1614-1900	1685-1802; 1808-1900	1677-1802-1900	
Bonastre	1770-1853	1744-1856	1730-1823	1739-1859	
Calafell (5)	1600-1601; 1762-1853; 1889-1892		1687-1718		
Juncosa de Montmell, La	1561-1782	1566-1843	1566-1843		
Llorenç del Penedès	1618-1880	1604-1888	1617-1680, 1741-1886		1500-1600, 1668-1696
Marmellar	1871-1897; 1920-1900	1853-1900	1853-1900		
Masllorenç	1805-1900	1805-1900	1805-1900		
Sant Jaume dels Domenys	1550-1900	1550-1900	1550-1900		
Santa Oliva	1605-1697, 1703-1900	1606-1900	1604-1605, 1637-1679, 1777, 1809-1838, 1684-1685, 1706-1900	1554-1558, 1600-1736, 1761-1777, 1843	
Vendrell, El	1550-1900	1600-1900	1550-1900	Segles XVIII-XIX	1601-1783

Parròquies de la Comarca del Garraf

Parròquia	Baptismes	Matrimonis	Sepultures	Confirmacions	Capitols Matrimonials
Cubelles	1646-1900	1655-1900	1695-1900		
Sitges	1634-1900	1642-1900	1509-1547; 1551-1606; 1626-1646; 1676-1683; 1696-1705; 1754-1900		
Vilanova i la Geltrú - Santa Maria	1566-1900	1577-1691; 1700-1900	1571-1900	1658-1900	1397-1900; 1602-1900 (junt amb Test. de la sèrie 1701-1900)
Vilanova i la Geltrú-Sant Antoni	1504-1900	1569-1900	1561-1900		

(1) Des de 1859 la Bleda apareix adherida a Pacs del Penedès

(2) Inclouen confirmats a Sant Quintí de Mediona

(3) Incloses en confirmacions de Sant Pere Riudebitlles

(4) Els llibres estan juntaemnt amb els de La Gornal

(5) La sèrie de baptismes 1889-1892 són esborranyos.

* Font : CED i elaboració pròpria

Quadre 5. Arxius parroquials desapareguts.

Parròquies de la Comarca de l'Alt Penedès

Parròquia	Municipi	Titular	Primera Menció
Castellet - Sant Pere	Castellet i la Gornal	Sant Pere	Esmenada el 1106
Castellet-Sant Marçal (1)	Castellet i la Gornal	Sant Marçal	Documentada des de 1148
Castellví de la Marca	Castellví de la Marca	Sant Sadurní	Erigida el 1101
Foix	Torrelles de Foix	Santa Maria	Consagrada el 1319
Font-Rubí	Font-Rubí	Sant Pere i Sant Fèlix	Esmenada el 1097
Granada del Penedès, La	Granada del Penedès,La	Sant Cristòfol	Documentada en el segle XII
Guardiola de Font-rubí	Font-Rubí	Santa Maria de Bellver	Consagrada el 1152
Torrelavit	Torrelavit	Santa Maria de Lavit	Consagrada al 1141
Moja	Olèrdola	Sant Jaume	Esmenada el 981
Pla del Penedès, El	Pla del Penedès,El	Santa Magdalena	Bastida el 1798
Sant Miquel d'Olèrdola	Olèrdola	Sant Miquel	Esmenada el 1023
Sant Pere Molanta	Olèrdola	Sant Pere	Existent el 991
Sant Sebastià dels Gorgs	Sant Cugat Sesgarrigues	Sant Sebastià	Esdevingué parròquia el 1851
Santa Fe del Penedès	Santa Fe del Penedès	Santa Fe	Existent el 1142
Santa Maria de Bellver	Font-Rubí	Santa Maria	Documentada el 1305
Subirats	Subirats	Sant Pere	Esmenada el 1163
Torrelavit	Torrelavit	Sant Marçal de Terrassola	Esmenada el segle IX
Torrelles de Foix	Torrelles de Foix	Sant Genís	Erigida a mitjans de segle XVIII

Parròquies de la Comarca del Baix Penedès

Parròquia	Municipi	Titular	Primera Menció
Albinyana	Albinyana	Sant Bartomeu	Esmenada el 1040
Arboç, L'	Arboç, L'	Sant Julià	Documentada el 1136
Cunit (2)	Cunit	Sant Cristòfol	Documentada des de 1279

Parròquies de la Comarca del Garraf

Parròquia	Municipi	Titular	Primera Menció
Canyelles	Canyelles	Santa Magdalena	Documentada des del segle XIV
Olivella i Jafre	Olivella	Sant Pere i Sant Fèlix	Esmenada el segle X
Sant Pere de Ribes	Sant Pere de Ribes	Sant Pere	Esmenat el segle XI

Nota : Senyaldes en el mapa amb un cercle buit.

(1) Entre 1666 i 1851 fou parròquia tot i que no definitivament fins 1904

(2) El 1858 és erigida parròquia independent

* Font : CED i elaboració pròpria

Per tenir una idea més precisa de la qualitat dels arxius penedesencs s'ha constatat que 18 parròquies tenen informació dels baptismes, matrimonis i sepultures des del segle XVII, i algunes des de finals del segle XVI, fins a l'actualitat. Aquest tipus d'informació per nosaltres la més interessant, és el que anomenem informació completa⁹. No cal dir que l'Alt Penedès ocupa el primer lloc, quant a arxius complets, amb 12 parròquies la segueixen les comarques del Baix Penedès i el Garraf amb 3 parròquies completes cadascuna (*vegis quadres detallats 1-7 i mapa I*).

⁹ En els arxius complets les famílies sedentàries de la població són fàcils de seguir almenys pel que fa a la línia dels hereus.

6. Població i parròquies del penedès en els anys censals de 1787 i 1860.

6.1. La població penedesenca segons el cens de 1787.

Les parròquies que tenien més de 300 habitants segons el cens de Floridablanca (1787), i de les quals es conserven registres sagamentals són:

Alt Penedès		Baix Penedès	
Parròquia	Habitants el 1787	Parròquia	Habitants el 1787
Avinyonet del Penedès	313	Banyeres del Penedès	328
Gelida	306	Bellvei	344
Sant Cugat Sesgarrigues	342	Bisbal del Penedès, La	814
Sant Martí Sarroca	874	Bonastre	457
Sant Pere de Riudebitlles	890	Calafell	523
Sant Sadurní d'Anoia	1.019	Masllorenç	313
Santa Margarida i els Monjos	386	Santa Oliva	308
Santa Maria de Mediona	314	Vendrell, El	2.500
Vilafranca del P. Sta Maria	3.673		
Vilafranca del P. Trinitat	--		

Garraf	
Parròquia	Habitants el 1787
Cubelles	692
Sitges	3.495
Vilanova i la Geltrú Sta Maria	6.161
Vilanova i la Geltrú St Antoni	--

* Font : CED, elaboració pròpria.

Resumint, trobem un total de 22 parròquies: 10 de l'Alt Penedès, 8 del Baix Penedès i 4 del Garraf; que el 1787 tenien més de 300 habitants i conserven algun tipus d'informació sagamental.

Població total del Penedès i de les parròquies que el 1787 tenien més de 300 habitants i es conserva l'arxiu parroquial.

Comarca	Total	Més de 300 Hab	Percentatge
Alt Penedès	14.811	8.117	54,80
Baix Penedès	7.792	5.587	71,70
Garraf	12.934	10.348	80,00
Penedès	35.537	24.052	67,68

* Font : CED i elaboració pròpria.

Aquestes 22 parròquies representen un 33% de totes les parròquies del Penedès. Si ho mirem per comarques trobem que hi tenim representades un 22% de l'Alt Penedès, un 53% en el Baix Penedès i un 57% en el Garraf. Però, la importància no radica en el percentatge de parròquies representades, sinó en el nombre d'habitants que cadascuna tenia en aquell moment. El quadre següent ens mostra el total de població segons el cens de 1787 en cada comarca, la població que tenen les parròquies de més de 300 habitants i el percentatge que això representa.

De les dades del quadre anterior es desprèn que en les parròquies amb informació, hi residia un 67,68% de la població del Penedès a l'any 1787. Aquests percentatges són molt més elevats en el cas del Baix Penedès i del Garraf que arriben al 71,7 i el 80% de representativitat, mentre que en l'Alt Penedès és solament el 54,8%.

6.2. La població penedesenca segons el cens de 1860.

Si realitzem un exercici similar a l'anterior però aquesta vegada utilitzant parròquies amb més de 500 habitants segons el cens de 1860¹⁰, ens apareixen un total de 30 parròquies¹¹ (un 45 % de totes les parròquies), distribuïdes de la manera següent: 15 a l'Alt Penedès, 11 al Baix Penedès i 4 al Garraf.

Alt Penedès		Baix Penedès	
Parròquia	Habitants el 1860	Parròquia	Habitants el 1860
Avinyonet del Penedès	1.286	Banyeres del Penedès	640
Gelida	1.823	Bellvei	903
Olesa de Bonesvalls	721	Bisbal del Penedès, La	1.474
Pontons	534	Bonastre	918
Sant Cugat Sesgarrigues	666	Calafell	865
Sant Joan de Mediona	1.373	Juncosa de Montmell	753
Sant Llorenç d'Hortons	1.111	Llorenç del Penedès	531
Sant Martí Sarroca	1.821	Masllorenç	922
Sant Pere de Riudebitlles	2.006	Sant Jaume dels Domenys	1.139
Sant Quintí de Mediona	2.297	Santa Oliva	587
Sant Sadurní d'Anoia	2.801	Vendrell, El	5.053
Santa Margarida i els	995		
Vilafranca del P. Sta Maria	6.244		
Vilafranca del P. Trinitat	--		
Vilobí del Penedès	839		

¹⁰ El cens de 1860 és el segons cens de l'anomenada era estadística.

¹¹ Segons el cens de 1787 el número de parròquies amb més de 300 habitants era de 22.

Garraf	
Parròquia	Habitants el 1860
Cubelles	870
Sitges	3.607
Vilanova i la Geltrú Sta Maria	12.227
Vilanova i la Geltrú St. Antoni	--

* Font : CED i elaboració pròpria.

Població total del Penedès i de les parròquies que el 1860 tenien més de 500 habitants i es conserva l'arxiu parroquial.

Comarca	Total	Més de 500 Hab	Percentatge
Alt Penedès	38.076	24.517	64,38
Baix Penedès	16.683	13.785	82,62
Garraf	20.020	16.704	84,43
Penedès	74.779	55.006	73,55

* Font : CED i elaboració pròpria.

Com es pot observar en el quadre del cens de 1860, els percentatges de representativitat, 73,55% de la població penedesenca, augmenten tant en el nombre de parròquies com en el de persones representades. Si ho mirem per comarques trobem que en el Baix Penedès i el Garraf, aquest percentatges s'enfilen fins als 82,62% i el 84,43% respectivament, mentre que per l'Alt Penedès arriba tan sols fins al 64,38%.

7. Epíleg

Els nostres objectius s'han acomplert. Hem aconseguit obtenir informació de les seixanta-set parròquies penedesenques existents entre els anys 1563 i 1900. Els arxius parròquials que han conservat registres sagamentals anteriors al segle XX representen el 64% de la totalitat (43 parròquies). Hem de lamentar, no obstant, la pèrdua dels registres de 24 parròquies (36%) la gran majoria cremades en els mesos de juliol i agost de 1936. Aquest fet és una pèrdua irreversible i irrecuperable. En aquest moment voldríem que tothom fos plenament conscient del gran valor que representen aquests arxius i que estiguessin custodiats en bones condicions per tal d'evitar el seu deteriorament i puguin ser llegats a les generacions futures. Finalment volem agrair

especialment a Jordi Vidal i Pla que ens precedí en la tasca d'inventariat dels arxius sagamentals penedesencs i també a totes les persones que ens han ajudat, amb les seves publicacions i/o informacions, com també als rectors de les parròquies que ens han obert les portes dels arxius. Així donem les més expressives gràcies a: Mossèn Lluís Bonet i Riera, Salvador Caralt, Mossèn Josep Cases, Servei de Documentació d'Historia Local de Catalunya de la UAB, Joan Latorre, Mossèn Antoni Margarit, Mossèn Josep M. Martí Bonet, Mossèn Jordi Mestre, Rafael Miquel, Mossèn Ramon Català, Mossèn Salvador Ramon, Mossèn Vicenç Ribas, Carles Simó i a la Societat Genealògica d'Utah (especialment a Jesús Sanchez).

8. Bibliografia

La recerca bibliogràfica que presentem a continuació, ha estat dividida en tres apartats per tal que pugui ser més manejable i entenedora. D'aquesta manera la primera part consta de 36 obres generals sobre història de la població, la segona part està formada per 15 referències de temàtica general penedesenca relacionades amb els arxius sagamentals, i la tercera i darrera part són 83 referències bibliogràfiques de parròquies penedesenques que alhora estan subdividides per comarques i parròquies.

Per comarques hem recollit un total de 38 referències bibliogràfiques per l'Alt Penedès, 23 pel Baix Penedès i 22 pel Garraf.

Així, les parròquies més estudiades són Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú amb 15 i 13 treballs respectivament, seguides de Sant Pere de Riudebitlles (10), Sitges i el Vendrell (7 cadascuna), l'Arboç (5), i Albinyana i Santa Oliva (4 cadascuna). Malgrat tot, trobem una serie de parròquies que tenen bons registres sagamentals i en les quals encara no s'ha realitzat cap estudi sobre la població històrica com és el cas de Cubelles, Sant Jaume dels Domenys, Sant Llorenç d'Hortons i Vallformosa entre altres.

8.1.- Obres Generals sobre història de la població o demografia històrica.

ARXIU DIOCESÀ DE BARCELONA, (1980), *Els arxius parroquials històrics del Baix Llobregat*, Barcelona.

ARXIU DIOCESÀ DE BARCELONA , (2001), *Guía de los archivos de la Iglesia en España*, Asociación de Archiveros de la Iglesia en España, Arxiu Diocesà de Barcelona i Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

BUSQUETS DALMAU, Joan & NADAL FARRERAS, Joaquim, (1975), *Les possibilitats de la demografia històrica a les comarques gironines: inventari dels arxius parroquials de la diocesi*. Girona, Diputació Provincial de Girona, Monografies 4.

CHARBONNEAU, Hubert, (1979), *Les régimes de fécondité naturelle en Amérique du Nord : bilan et analyse*, Demographie, Collection de tirés à part, 123, Université de Montréal.

CORTS, Ramon; GALTES, Joan & MANENT, Albert (Dir), (2000), *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, Tres Volums, Generalitat de Catalunya, Ed. Claret, Barcelona.

DEPARTAMENT DE CULTURA, (1982 i 1987), *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, Vol. I, II i IV, Generalitat de Catalunya, Barcelona.

FLEURY, Michel & HENRY, Louis, (1956), *Des registres paroissiaux à l'histoire de la population. Manuel de dépouillement et d'exploitation de l'état civil ancien*, Paris, INED.

FLEURY, Michel & HENRY, Louis, (1965), *Nouveau manuel de dépouillement et d'exploitation de l'état civil ancien*, Paris, INED.

GAUTIER, Ettienne & HENRY, Louis , (1958), *La population de Crulai, paroisse normande : étude historique*, Travaux et Documents, 33, Paris, Presses Universitaires de France, INED

GOUBERT, Pierre. ,(1954), "Une richesse historique en cours d'explotation, les registres paroissiaux" *Annales. ESC*, IX, pp. 83-93.

HAMMEL, Eugene A. & LASLETT, Peter ,(1974), "Comparing household structure over time and between culturey" *Comparative Studies in Society and History*, 19, pp.73-103.

HENRY, Louis, (1953) "Une richesse démographique en friche: les registres paroissiaux" *Population*, 2 , pp. 281-290.

HENRY, Louis , (1953), *Fécondité des mariages: nouvelle méthode de mesure.*, Travaux et Documents-16, INED, PUF, Paris

HENRY, Louis , (1967), *Manuel de Demographie Historique*, Genève, Droz.

ICHM , (1980), *Inventari de les fonts documentals de l'Edat Moderna a la comarca d'Osona*. Eunibar, Barcelona.

IGLÉSIES, Josep, (1969), *El Cens del comte de Floridablanca 1787 : (Part de Catalunya)*. Vol I, Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona.

MARQUÈS, Josep M., (1998), *Arxiu Diocesà de Girona. Guia-inventari*, Col.lecció Francesc Monsalvatje, 3, Diputació de Girona i Bisbat de Girona, Girona.

LASLETT, Peter ,(1972), "Introduction: The History of the Family" LASLETT, P. & WALL, R (Eds.) *Household and Family in the Past Time*, pp.1-89, Cambridge, Cambridge University Press.

MARTINEZ RODRÍGUEZ, Miquel Angel, (1988), "La població catalana del set-cents a partir de la reconstrucció de famílies" *Congres d'Història Moderna de Catalunya*, Edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, pp.223-238.

MAYANS PLUJA, Antoni, (1983), *Els arxius municipals de les comarques de la Garrotxa i el Ripollès*. Tesis, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra.

MAYANS PLUJA, Antoni, (1987), *Els arxius parroquials, municipals i notariaus de la Garrotxa. Una aproximació*. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Servei d'Arxius, Barcelona.

MUÑOZ PRADAS, F. & SOLER SERRATOSA, J. ,(1988), "La demografía histórica catalana de los siglos XVI a XVIII: Un balance bibliográfico del decenio 1974-1984" dins (V. Perez Moreda & D.S. Reher, Eds) *Demografia histórica de España*, Madrid, pp. 269-284.

NADAL, Jordi & GIRALT, Emili ,(1959), *La population catalane de 1553 a 1717. L'immigration française et les autres facteurs de son développement*, Paris, SEVPEN.

NADAL, Jordi & SAEZ, Armand ,(1972), "La fecondité a Saint Joan de Palamós (Catalogne) de 1700 a 1859", *Annales de Demographie Historique*, pp. 105-113.

NADAL, Jordi ,(1984), *La población española s. XVI a XX*, Barcelona, Ariel.

NADAL, Jordi ,(1988), "La población española durante los siglos XVI-XVII-XVIII. Un balance a escala regional" PEREZ MOREDA, V. & REHER, D.S. (Eds.), *Demografía Histórica en España*, pp. 39-54, Madrid, El Arquero.

NADAL, Jordi & SAEZ, Armand ,(1992), "La fecundidad en Sant Joan de Palamós (Cataluña) desde 1700 hasta 1859" dins a NADAL, Jordi (1992) *Bautismos, desposorios y entierros*. Ariel Historia, Barcelona.

NADAL, Jordi & GIRALT, Emili, (2000), *Immigració i redreç demogràfic. Els francesos a la Catalunya dels segles XVI i XVII*. Vic, Eumo Editorial.

PANYELLA BALCELLS, Vinyet, (1985), "Fuentes de carácter local y comarcal para el estudio de la historia económica de los siglos XVI al XVIII : Producción agraria y comercio colonial" *I Coloquio Vasco-Catalan de Historia. Industrialización y Nacionalismo. Análisis comparativos*, Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona, pp. 147-159.

RAMON, Salvador & MASSAGUÈS, Josep, (1990), *Inventari del llibres sacramentals de l'arxiu històric arxidiocesà de Tarragona*, Collecció Catàlegs-inventaris d'arxius eclesiastics de Catalunya, núm. 6, Generalitat de Catalunya, Barcelona.

ROY, Raymond & CHARBONNEAU, Hubert, (1976), *Le contenu des registres paroissiaux canadiens du XVIIe siècle*, Demographie, Collection de tirés à part, 65, Université de Montréal.

TORRENTS ROSÉS, Àngels, (1998), "Marriage Strategies in Catalonia from the Seventeenth to the Nineteenth Century: A Case Study", *Continuity and change*, 13,3, pp. 475-496.

VIDAL PLA, Jordi; MUÑOZ PRADAS, Francesc, (1984), "Els arxius parroquials del bisbat de Barcelona : Fonts per a l'estudi de la demografía catalana." *Primer Congrés d'Història Moderna de Catalunya*, Universitat de Barcelona, Barcelona.

VILAR, Pierre ,(1964), *Catalunya dins l'Espanya Moderna*, 4 vols. Barcelona, Edicions 62.

WRIGLEY, Edward Anthomy & SCHOFIELD, Roger S. ,(1981), *The population history of England 1541-1871. A reconstruction*, London, E. Arnold.

WRIGLEY, Edward Anthony.; DAVIS, R.S.; OEPPEL, Jim E. & SCHOFIELD, Roger.S., (1997), *English population history from family reconstitution 1580-1837*. Cambridge, Cambridge University Press.

8.2.- Publicacions de temàtica general penedesenca relacionades amb els arxius sagamentals.

ALVAREZ GALERA, Miquel Angel, (1992), *Aspectes sanitaris dels arxius parroquials de Sant Sadurní d'Anoia, Sant Pere de Riudebitlles, Gelida i parròquies del terme de Subirats*, Tesi doctoral, Universitat de Barcelona.

ALVAREZ GALERA, Miquel Angel, (1993), *Aspectes sanitaris i demogràfics a l'antic terme de Subirats, Sant Pere de Riudebitlles i Gelida segles XVI, XVII i XVIII*, Estudis i Documents, 7, Institut d'Estudis Penedesencs, Sant Sadurní d'Anoia.

GIRALT RAVENTÓS, Emili, (1966), “El passat de l'economia del Penedès”, *III Exposición y Feria Oficial de la Viña y del Vino. Coloqui Comarcal sobre economía del Penedés*, Vilafranca del Penedès.

IGLÉSIES, Josep, (1988), *Estudi de les xifres de població de l'Alt Penedès en el curs de sis segles (1358-1975)*. Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès.

MARIA COLOMER, Ignasi, (1971), *Una família dels temps medievals ençà*, Col.lecció de Monografies Locals, 1, Serie biogràfica, Centre d'Estudis Comarcals, Igualada.

MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Miquel Angel, (1986), “El Penedès al Cens de Floridablanca (1787), *Miscel.lània Penedesenca*, núm. 8, Vilafranca del Penedès, pp. 135-157.

MASACHS BOLET, Josep M^a, (1979), "Els vells camins del Penedès", *Miscel.lània penedesenca* 1979, II (6), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp.125-144.

MASSANELL ESCASSANS, Antoni, (1991), “Immigrants francesos al Penedès (segles XVI i XVII)” *Olerdulae*, Any XVI, núm. 1-4, Vilafranca del Penedès, pp. 55-89.

MICÓ MILLAN, Joaquim, (1994), “Població pre-comtal al Penedès”, *Miscel.lània Penedesenca*, 18, Vilafranca del Penedès, pp. 189-208.

MUÑOZ PRADAS, Francesc, (1990), *Creixement demogràfic, mortalitat i nupcialitat al Penedès (Segles XVII-XIX)*, Tesi doctoral, Departament de Geografia, Universitat Autònoma de Barcelona.

MUÑOZ PRADAS, Francesc, (1992), “Nivells i tendències de la mortalitat a les localitats del Penedès (Segles XVII-XIX)”, *Estudis d'Història Agrària*, 9, Barcelona, pp. 181-202.

QUESADA, Santiago, (1987), “Aproximació als treballs històrics i geogràfics no publicats i que fan referència al Penedès i Garraf”, *1er Seminari d'Estudis d'Història local i comarcal*, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, Vilafranca del Penedes.

VENDRELL VENDRELL, Remei, (1982), "Retalls d'història agrícola i social del Penedès", *Miscel.lània penedesenca*, 1982, V (19), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp.237-260.

VIDAL PLA, Jordi, (1987), “Els arxius parroquials del Penedès i Garraf”, *1er Seminari d'Estudis d'Història local i comarca*, Vilafranca del Penedes, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya.

VIRELLA BLODA, Albert, (1981), "El moviment mercantil a les darreries del segle XVIII. Aiguardents, vins i indianes", *Miscel.lània penedesenca* 1981, IV (13), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp.261-280.

VIRELLA BLODA, Albert, (1989), "Presència de gascons a la costa del Penedès al segle XVI", *Miscel.lània Penedesenca*, 11, Vilafranca del Penedès, pp. 7-30.

8.3.- Publicacions relacionades amb les parròquies penedesenques, per comarques i parròquies.

8.3.1.- Alt Penedès.

Cabanyes.

CASTELLANO TRESSERRA, Anna; SALVADÓ MONTURIOL, Joan, (1991), "La documentació històrica sobre l'església de Sant Valentí de les Cabanyes", *Miscel.lània penedesenca* 1990, XIV(65), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès. pp.149-166.

Gelida.

ALVAREZ GALERA, Miquel Angel, (1991), "Estudi de les causes de mort a Gelida durant el segle XVII", *Separata de Micel.lània Penedesenca*, Institut d'Estudis Penedesencs XV, Vilafranca del Penedès, pp. 422-436.

Castellet i la Gornal.

VIRELLA, Albert, (1978), "Un terme mil.lenari Castellet i La Gornal: el passat i el present", *Institut d'Estudis Penedesencs*, 2, Vilafranca del Penedès.

Sant Cugat Sesgarrigues.

MARGARIT, Antoni, (1983), *Episodis de la història de Sant Cugat Sesgarrigues: primera meitat del segle XVII*, Ajuntament, Comissió de Cultura, Sant Cugat Sesgarrigues.

Sant Martí Sarroca.

LLORAC SANTIS, Salvador, (1989), *Sant Martí Sarroca, pòsit del temps: descripció general del municipi (Alt Penedès)*, Ajuntament de Sant Martí Sarroca.

Sant Pere de Riudebitlles.

CABRÉ, Anna & TORRENTS, Àngels, (1991), "La elevada nupcialidad como posible desencadenante de la transición demográfica en Cataluña", dins a LIVI BACCI, M. (coord.) *Modelos regionales de la transición demográfica en España y Cataluña*, pp. 99-120, Instituto de Cultura Juan Gil Albert y Asociación de Demografía Histórica, Alicante.

TORRENTS, Àngels, (1987), "Aproximació al moviment demogràfic d'una població paparera : Sant Pere de Riudebitlles 1675-1799", *Documents d'anàlisi Geogràfica*, 10, pp. 89-116.

TORRENTS, Àngels, (1992), "La preponderancia del hogar troncal en una población industrial catalana. Sant Pere de Riudebitlles, 1849", dins a MONTOJO MONTOJO, V. (ed), *Linaje, familia y marginación en España (s. XIII- XIX)*, Universidad de Murcia, pp. 93-115.

TORRENTS, Àngels, (1992), "Actitudes públicas, actitudes privadas, 1610-1935", *Boletín de Demografía Histórica (ADEH)*, X,1, pp. 7-29.

TORRENTS ROSES, Àngels ,(1993), *Transformacions demogràfiques en un municipi industrial català : Sant Pere de Riudebitlles, 1608-1935*. Tesi doctoral, Universitat de Barcelona, Barcelona.

TORRENTS, Àngels & CUSIDÓ, Teresa Antònia, (1995), "La complementariedad de datos padronales y fichas de familia: un ejemplo de linkage", dins a REHER, David (coord.) *Reconstituição de Famílias e outros métodos microanalíticos para a História das Populações. Estado actual e perspectivas para o futuro*, Ed. Afrontamento, Porto, pp. 269-291.

TORRENTS, Àngels, (1996), "La transición epidemiológica en la Catalunya rural : Sant Pere de Riudebitlles, 1880-1935" *Boletín de la Asociación de Demografía Histórica*, Madrid, 14, pp. 173-200.

TORRENTS ROSÉS, Àngels, (1997), "Mort i malaltia al Penedès (1608-1935)", *Miscel.lània penedesenca, XXII* (105), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès. pp.147-170.

TORRENTS ROSÉS, Àngels, (1999), "La lluita per l'aigua: pagesos i paperers en el segle XVIII", dins a M. GUTIÉRREZ (coord), *La industrialització i el desenvolupament econòmic d'Espanya. Homenaje al Dr. Jordi Nadal i Oller*, Universitat de Barcelona, pp.1219-1231.

TORRENTS ROSÉS, Àngels, (2001), *Las estrategias matrimoniales de una familia troncal catalana. Siglos XVII-XIX*, en premsa.

Sant Quintí del Mediona.

ARGEMIR, Xavier; SADURNÍ, Ma. Teresa & SERRA, Joan, (1999), *Sant Quintí de Mediona. Evolució socioeconòmica i cultural d'una vila de l'Alt Penedès*, Ajuntament de Sant Quintí de Mediona, Generalitat de Catalunya, Sant Quintí de Mediona.

MAS, Josep, (1907), *Lo priorat, l'església y l'hospital de Sant Quintí de Mediona, Notes històriques del Bisbat de Barcelona*, Volum II.

VIDAL PLA, Jordi; MUÑOZ PRADAS, Francesc, (1980), "Una aportació a la història agrària del Penedès: les anyades de Sant Quintí de Mediona (1598-1606)", *Miscel.lània penedesenca1980, III* (9), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp.227-250.

Sant Sadurní d'Anoia.

COSTA VIA, Montserrat, (1984), "Sant Sadurní d'Anoia, mitjançant un cadastre de l'Antic Règim", *Primer Congres d'Història Moderna de Catalunya. Vol I*, Universitat de Barcelona, Barcelona, pp. 177-184.

LLORACH SANTIS, Salvador,(1995), "La parròquia i església de Sant Sadurní d'Anoia, olim Subirats, des dels seus orígens fins al moment actual", *Miscel.lània penedesenca, 1994/1,XIX(93)*, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès. pp.179-200.

Santa Margarida i els Monjos.

ARNABAT, Ramon, (1993), *La gent i el seu temps : Història de Santa Margarida i els Monjos. De la fil.loxera a la guerra civil. 1890-1940*. Ajuntament de Santa Maria i els Monjos.

Subirats.

LLORAC SANTIS, Salvador, (1988), *La demografia a l'antic terme de Subirats segons els fogatges de 1497, 1515 i 1553*, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès.

Vilafranca del Penedès.

GRASES, Pere, (1987), "Cens de la Vila i Vegueria de Vilafranca del Penedès a l'any 1376" GRASES, Pere, *Hores de joventut i de maduresa*, Seix Barral, Barcelona, pp. 232-241.

MASSANELL ESCLASSANS, Antoni, (1976), *La població vilafranquina a la segona meitat del segle XVII*, Museu de Vilafranca, Vilafranca del Penedès.

MASSANELL ESCLASSANS, Antoni, (1977), *La Població vilafranquina al segle XVIII*, Vilafranca del Penedès.

MASSANEL I ESCLASSANS, Antoni, (1979), "Retalls per a una història vilafranquina (segles XVI i XVII)", *Miscel.lània Penedesenca*, 2, Vilafranca del Penedès, pp. 145-174.

MASSANEL I ESCLASSANS, Antoni, (1981), "Dades esparses dels immigrants francesos a Vilafranca, al segle XVI", *Miscel.lània Penedesenca*, 3, Vilafranca del Penedès, pp. 61-90.

MASSANEL I ESCLASSANS, Antoni, (1984), "La població jueva vilafranquina i llocs d'emplaçament del seu call i fossar", *Miscel.lània Penedesenca*, 6, Vilafranca del Penedès, pp. 99-126.

MASSANEL ESCLASSANS, Antoni, (1986), *De la Vilafranca del 1634*, Institut d'Estudis Penedesencs, 36, Vilafranca del Penedès.

MASSANEL ESCLASSANS, Antoni, (1987), "La pesta de 1651 a Vilafranca del Penedès", *Olerdulae*, XII, 1-4: 119-140.

MASSANEL ESCLASSANS, Antoni, (1987), "Fills de pares incògnits (1544-1870)", *Miscel.lània penedesenca*, 1986, IX (41), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp. 81-128.

MASSANEL ESCLASSANS, Antoni, (1988). "Dades dels primers immigrants occitans a Vilafranca (1455-1553)", *Separata de Miscel.lània Penedesenca*, XI, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp. 219-244.

MASSANEL ESCLASSANS, Antoni, (1988), "Notes sobre els preus de l'ordi i el forment en al Vilafranca de 1325" *Miscel.lània Penedesenca*, X pp. 61-72, Vilafranca del Penedès, Institut d'Estudis Penedesencs, nº43.

MASSANEL ESCLASSANS, Antoni, (1989). "Dades de la immigració Occitana a Vilafranca a la segona meitat del segle XVI", *Separata de Miscel.lània Penedesenca*, XIII, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp. 221-248.

MASSANEL ESCLASSANS, Antoni, (1990), "De la Vilafranca del 1803", *Estudis i Documents* 5, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès.

MASSANEL ESCLASSANS, Antoni, (1991), "La població vilafranquina el 1325", *Miscel.lània penedesenca* 1990, XIV(65), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp. 227-248.

VENDRELL VENDRELL, Remei, (1985), "Diferents epidèmies que afectaren a Vilafranca del Penedès durant el segle XIX", *Miscel.lània penedesenca* 1984, V II(28), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp.253-264.

Vilobí del Penedès.

LLORAC SANTIS, Salvador, (1991), *Vilobí del Penedès: passat i present*, Ajuntament de Vilobí del Penedès.

8.3.2.- Baix Penedès.

Albinyana.

BOFARULL TERRADES, Manuel, (1992), "Rectorologi d'Albinyana", *Miscel.lània penedesenca* 1991, XV(69), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès. pp.437-468.

BOFARULL TERRADES, Manuel, (1993), "Albinyana 1800-1820", *Separata de Miscel.lània Penedesenca*, XVIII., Institut d'Estudis Penedesencs, Arboç, pp. 339-360.

BOFARULL TERRADES, Manuel, (1996), "Notícies de les Peces d'Albinyana", *Miscel.lània penedesenca*, 1995/1, XXI(98), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès. pp.139-162.

RUY FERNÁNDEZ, José, (1990), *Notas estadísticas e históricas del pueblo de Albiñana*, Institut d'Estudis Penedesencs.

Arboç.

BONET, Maria; RESINA, Juan Antonio, (1989), " L'Arboç a través dels seus documents (segles XI-XIII)", *Miscel.lània Penedesenca*, 11, Vilafranca del Penedès, pp. 117-132.

CONDE I DELGADO, Rafael (et al.), (1987), *Inventari del fons de l'Arxiu Històric de l'Arboç (Arxiu de la Corona d'Aragó)*, Ajuntament de l'Arboç, Arboç.

CRUAÑES, Esteve, (1979), "Moviment demogràfic de l'Arboç" *Miscel.lània Penedesenca*, Vilafranca del Penedès, núm. 2, pp. 79-103.

CRUAÑES, Esteve, (1985), "El llibre de l'Arboç", *Institut d'Estudis Tarragonenses Ramon Berenguer IV. Secció d'Arqueologia i Història*, 54, Tarragona, Diputació

VIAPLANA, Gaietà, (1922), *Notes històriques de la Parròquia i Vila d'Arbos*, Badalona, L'Arboç.

Banyeres del Penedès.

URPÍ, Rosa M.; RESINA, Juan Antonio, (1991), *El castell i terme de Banyeres del Penedès: : dels seus orígenes al segle XIV*, Ajuntament de Banyeres del Penedès

Calafell.

SANTACANA, Joan, (1990), "Els homes de Calafell : introducció a un estudi històric del poble", *Quaderns d'Història Local*, 2, Institut d'Estudis Penedesencs.

Montmell.

SANS, Josep M.; GUASCH, David, (1979), *Les ordinacions de Montmell (segles XV)*, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès.

Santa Oliva.

LATORRE SOLÉ, Joan, (1995). "Santa Oliva durant la guerra dels segadors, segons l'Arxiu Parroquial (Estudi del període 1630-1670), *Separata de Miscel.lània Penedesenca*, XXI., Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp. 77-99.

LATORRE SOLÉ, Joan, (1997), *La parròquia de Santa Oliva del 1564 al 1997 Vol. I.* Ajuntament de Santa Oliva, Parròquia de Santa Maria de Santa Oliva i Consell Comarcal del Penedès. Sant Sadurní d'Anoia.

LATORRE SOLÉ, Joan, (2000) , "Santa Oliva durant la Guerra del Francès, segons l'arxiu parroquial (estudi del període 1800-1820)", *Miscel.lània penedesenca*, 1996/2, XXV(125), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès. pp.427-456.

PUIGCORBÉ TICÓ, Ramon, (1980), "Contracte d'un establiment d'un tros de terra davant el castell de Santa Oliva", *Miscel.lània penedesenca 1980 III* (9), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp.151-158.

Vendrell, El.

BLAY BOQUÉ, Jordi, (1989), "Evolució de la població del partit judicial del Vendrell al darrer terç del segle XIX" *XXXV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Catalunya III*, Institut d'Estudis Vallencs, Valls.

BOFARULL TERRADES, Manuel, (1984), *Una Malaltia sospitosa. El còlera del 1911 al Vendrell.* Institut d'Estudis Penedesencs, El Vendrell.

CARALT, Salvador, (1986), *Evolució demogràfica del Vendrell: segles XVI-XIX*, Tesi de llicenciatura, Departament d'Història, Universitat Autònoma de Barcelona.

CARALT, Salvador, (1989), "Aproximació a l'Arxiu de la Parròquia de Sant Salvador del Vendrell", *Miscel.lània Penedesenca*, 11, Vilafranca del Penedès, pp. 171-178.

CARALT, Salvador, (1990), "Evolució de la demografia del Vendrell (segles XVII-XVIII)", *Miscel.lània penedesenca 1989, XIII(64)*, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès, pp.291-314.

RUART GÜIXENS, Jaume, (1988), "Estadístiques vendrellenques de mitjans segle XIX", *Gran Penedès: butlletí de l'Institut d'Estudis Penedesencs*, 10, Vilafranca del Penedès.

SABANÈS, Anna, (1989), "Una aproximació al contingut de l'Arxiu del Vendrell" *Miscel.lània Penedesenca*, 11, Vilafranca del Penedès , pp. 155-170.

8.3.3.- Garraf.

Olivella i Jafra.

CARBONELL VIRELLA, Vicenç, (1979), "Olivella en el transcurs dels segles XIV al XVI", *Miscel.lània Penedesenca*, 2, Vilafranca del Penedès, pp. 53-63.

CARBONELL VIRELLA, Vicenç, (1994), "La guerra del Francès: el fets d'Olivella", *Miscel.lània penedesenca 1993, XVIII(88)*, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès. pp.315-322.

Sitges.

DUART MONTOLIU, Josep M., (1990), "El formulari notarial de l'Arxiu Històric de Sitges" *Miscel.lània Penedesenca*, 13, Vilafranca del Penedès, pp. 315-334.

ESCUDÉ AIXELÀ, Manuel M^a, (1986), "Aspectos sanitarios del archivo de la iglesia de San Bartolomé y Santa Tecla de Sitges en el siglo XVIII (1701-1800)" Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona.

MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Miquel Angel, (1985), "Evolució demogràfica de Sitges (1674-1810)", *Miscel.lània Penedesenca*, Vilafranca del Penedès, núm. 7, pp. 179-198.

MONTSERRAT ROBERT, M.Josep, (1985), "Estudi econòmic de Sitges durant el segle XVIIIè: Població, agricultura i evolució urbana", *Estudis Sitgetans*, 13, Grup d'Estudis Sitgetans, Sitges.

SERRAMALERA COSP, Pere, (1986), *Sitges 1824. Estudi d'un empadronament*, Sitges.

SERRAMALERA COSP, Pere, (1990), "Demografia sanitària sitgetana del segle XVII segons els llibres de l'Arxiu parroquial, 1º part: Baptismes", *Miscel.lània Penedesenca*, 13, Vilafranca del Penedès, pp. 249-276.

SERRAMALERA COSP, Pere, (1991), "Estudi demogràfic de la vila de Sitges des del segle XIVè fins al XVIIIè", *Miscel.lània Penedesenca*, 14, Vilafranca del Penedès, pp. 249-268.

Vilanova i la Geltrú

ALMOR, Ferran; GONZÁLEZ, M.Xosè; PASTOR, Merce, (1984), "Vilanova dins la Catalunya del segle XVIII" dins VIRELLA, Xavier, *Aspectes de la nostra història*, Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.

BAUCELLS REIG, Josep, (1991), "L'Església de Sant Antoni, centre polaritzador de la personalitat històrica de Vilanova." *Monografies vilanovines*, Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer, Vilanova i la Geltrú.

CREUS, Teodoro, (1854), *El Còlera-morbo en Villanueva y Geltrú: reseña histórica*, Imprenta y Librería de José Pers y Ricart.

MARTINEZ RODRÍGUEZ, Miquel Angel, (1982), "La población de Vilanova en el siglo XVIII" Pedralbes, *Revista d'Història Moderna*, 2, Universitat de Barcelona, Barcelona, pp. 287-292.

MARTINEZ RODRÍGUEZ, Miquel Angel, (1984) "Niveles de fecundidad en Vilanova i la Geltrú en el setecientos" *Primer Congres d'Història Moderna de Catalunya. Vol I*, Universitat de Barcelona, Barcelona, pp. 45-54.

MARTINEZ RODRÍGUEZ, Miquel Angel, (1984), "La nupcialidad en Vilanova i la Geltrú en el siglo XVIII", *Pedralbes, Revista d'Història Moderna*, 4, Universitat de Barcelona, Barcelona, pp. 93-111.

MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Miquel Angel, (1987), *La població de Vilanova i la Geltrú en el segle XVIII (estudi demogràfic)*, Institut d'Estudis Penedesencs, Vilanova i la Geltrú.

MARTINEZ RODRÍGUEZ, Miquel Angel, (1989), "La mort a Vilanova i la Geltrú en el set-cents" *Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos*, Grup d'Estudis Sitgetans, Sitges, pp. 293-300.

MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Miquel Àngel, (1993), "Breu assaig sobre la mentalitat religiosa a l'Antic Règim: els casos de Vilanova i la Geltrú i Martorell al segle XVIII", *Miscel.lània penedesenca 1992*, XVI(77), Institut d'Estudis Penedesencs, Vilafranca del Penedès. pp.189-210.

MESTRES BOQUERA, Rafael, (1987), “Aproximació de l’arxiu històric municipal de Vilanova i la Geltrú” *Gran Penedès: butlletí de l’Institut d’Estudis Penedesencs*, 4, Vilafranca del Penedès, pp. 5.

MESTRES BOQUERA, Rafael, (1988), *Arxiu i fonts documentals per a la història de Vilanova i la Geltrú*, Treball mecanografiat i enquadrat manualment.

ORRIOLS VIDAL, M. Lluïsa, (1987), “Pergamins de la diòcesi de Girona a l’arxiu parroquial de Santa Maria de la Geltrú” *Annals de l’Institut d’Estudis Gironins*, 29, Girona, pp. 195-209.

ORRIOLS VIDAL, M. Lluïsa, (1987), *Alguns aspectes de la Geltrú a la Baixa Edat Mitjana*, Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.